

آموزش در خانواده، راهبرد اصلی توانبخشی مبتنی بر جامعه در ایران

*دکتر پیمان سلامتی^۱، دکتر فرید ابوالحسنی^۲، دکتر بتول شریعتی^۳، دکتر محمد کمالی^۴

چکیده

هدف: هدف این مطالعه بررسی اثر بخشی برنامه آموزش در خانواده از طرح توانبخشی مبتنی بر جامعه بر معلولین تحت پوشش شبکه‌های بهداشتی درمانی ۲۱ شهرستان پایلوت که تحت آموزش قرار گرفته و پس از اتمام دوره ارزشیابی شده‌اند می‌باشد.

روش بررسی: در این مطالعه مقطعی ۶۱۴ معلولی که از زمان آغاز طرح، برنامه «آموزش در خانواده» را دریافت کرده بودند و از نظر متغیر وضعیت پیشرفت تواناییها، توسط کارشناسان طرح توانبخشی مبتنی بر جامعه ارزشیابی شده بودند به صورت نمونه گیری تصادفی طبقه‌بندی شده انتخاب شدند. داده‌های متغیرهای سن، جنس، نوع معلولیت، وضعیت اشتغال و نسبت آموزش دهنده به آموزش گیرنده از پرونده‌های این معلولین استخراج گردید. آنالیز آماری با استفاده از آزمون کای اسکور انجام گرفت.

یافته‌ها: بین وضعیت پیشرفت تواناییهای افراد تحت پوشش با گروه سنی و گروه معلولیت رابطه معنادار مشاهده شد ($P=0/014$ و $P<0/001$). بهترین نتایج در گروه‌های سنی پائین‌تر، معلولین گروه بینایی، بیماران مصروع و معلولین گروه یادگیری و کمترین نتایج در گروه‌های سنی افراد کهنسال، معلولین گروه ترکیبی و معلولین شنوایی و گویایی مشاهده شد. بین وضعیت پیشرفت یا عدم پیشرفت تواناییهای افراد تحت پوشش با نسبت آموزش دهنده رابطه مشاهده شد ($P=0/038$). معلولینی که خود مربی خود باشند بیشترین میزان پیشرفت و مربیانی که از بستگان درجه اول، دوم و یا گروه بهورزان نباشند کمترین میزان پیشرفت را دارا بودند.

نتیجه‌گیری: «آموزش در خانواده» در برنامه توانبخشی مبتنی بر جامعه روشی مؤثر جهت ارتقاء عملکرد معلولین در برخی گروه‌های انتخابی است.

کلید واژه‌ها: آموزش در خانواده / توانبخشی مبتنی بر جامعه / خدمات سلامت جامعه / سازمان بهداشت جهانی / معلول

- ۱- متخصص پزشکی اجتماعی، استادیار دانشگاه علوم پزشکی تهران، مرکز تحقیقات تروما و جراحی
- ۲- متخصص داخلی، استادیار دانشگاه علوم پزشکی تهران، بیمارستان امام خمینی
- ۳- اپیدمیولوژیست، استادیار دانشگاه علوم پزشکی تهران
- ۴- دکترای آموزش بهداشت، استادیار دانشکده توانبخشی دانشگاه علوم پزشکی ایران

تاریخ دریافت مقاله: ۸۵/۴/۶

تاریخ پذیرش مقاله: ۸۵/۷/۳۰

* آدرس نویسنده مسئول:

تهران، خیابان دماوند، خیابان شهید کیایی، بیمارستان کودکان بهرامی.

تلفن: ۷۷۵۵۶۹۶۹

* Email: psalamat@tums.ac.ir